

Bəzən deyirlər ki, səhnənin yaddaşı olmur, vaxt gəlir ki, səhnə onu feth edənləri belə unudur, yaddan çıxarır. Amma bu fikirlə razılaşmaq olmaz, çünkü səhnə fatehlerini tamaşaçılar unutmur. 90 yaşlı Xalq artisti, Prezident təqaüdçüsü, Azərbaycan milli rəqsinin efsanələrinən biri Roza Cəlilova nə tamaşaçılar, nə də səhnə unudub. Təessüf ki, bəzi kiçik məmurlar belə böyük sənətkarlar qarşı laqeyd münasibət göstərməklə onları incitməyə cəhd edirlər.

Roza xanımla görüşüb onunla həm müasir milli rəqs sənətinin vəziyyəti, həm Mahni və Rəqs Ansamblının hazırkı səviyyəsi, yeni kadrların hazırlanması işi və sairlə bağlı söhbət etdi.

- Roza xanım, 90 yaşınızda da belə gümrəhsiniz. Yaddaşınıza da söz ola bilmez. Bunun sırrı nədir?

- Həyatım boyu heç kəsin paxılığını çəkməmişəm, imkanım çatan qədər bütün sənət dostlarına dayaq durmuşam, onları müdafiə etmişəm. Şükür Allaha ki, bu yaşa gəlib çatmışam. Əlbəttə, ömrü verən Allahdır. Sevinirəm ki, məni tamaşaçılar unutmur, harada görsələr mütləq mənə yaxınlaşırlar, xoş sözələr deyirlər, şəkillər çəkdirirlər. Hətta gənc analar öz körpələri ilə də şəkliyi çəkdirirlər ki, sizdən yadigar qalsın.

- Roza xanım, davamlılarınız var, nəvələriniz milli rəqsə məşğuldur. Oğul nəvəniz Lale də gözəl milli rəqs ifaçısıdır. Səhv etmirəm, Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının məzunudur. Lale hazırda işləyirmi? Bir vaxtlar solisti olduğunuz, sonra isə dəfələrlə baletmeyster kimi rəqsələr qurdugunuz Mahni və Rəqs Ansamblında nəvənizi işlə təmin etdilərmi?

- Ən böyük arzum idki, Mahni və Rəqs Ansamblında iz qoyub gedim. Çünkü ömrə, günə etibar yoxdur. Həmişə arzu edirdim ki, ilahi, bir nəvəm olaydı və o mənim səhnədə davamçı olaydı. O biri nəvələrim də istedadlidirlər, gözəl oynayırlar, amma mənə daha çox Lale bənzəyir. Lale Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının məzunudur. O, II Qəmər Almaszadə müsabiqəsində TÜRKSOY tərəfindən xüsusi diplomla təltif edilib. Mən çox istəyirəm ki, Lale Mahni və Rəqs Ansamblında işləsin, burada yolumu davam etdirsin. Bilirsiniz, vaxtılı mənim bu səhnədə saysız rəqsim olub, oxu da mahni ilə müşayiət edilib. Mahni və Rəqs Ansamblı batır. Nə qədər ki, sağlam, istəyirəm mənim rəqsələrim itibatmasın. Lalədə böyük istedad var və o, milli rəqsər üçün yaranıb, çox istəyirəm ki, Mahni və Rəqs Ansamblında mənim rəqsələrim bərpa edilsin.

- Yenidən rəqsələrə quşluş vermək istəyirsiniz?

- Çox istəyirəm, şükrür

bışmeyən, səhnə təcrübəsi olmayan genç bir qızı necə Azərbaycanı təmsil etmək üçün Belarusa göndərirsınız?

- Belə demək mükündürmü, Mahni və Rəqs Ansamblının vəziyyəti Sizi qane etmir?

gözəlliyi onun sözleridir, mətnidir. Üzeyir bəyə Allah qəni-qəni rəhmət eləsin. Üzeyir bəy bilsə ki, onu yaratdığı Mahni və Rəqs Ansamblında xor fonoqramla oxuyur, bilmirəm nə baş verərdi. Xor fonoqramla oxurur, ifaçılar yalandan ağızlarını açıb yumurlar. Bu yaxın-

Əmina xanımın adını siyahidən çıxarırlar. Dedi ki, Roza, sənin ona ehtiyacın var? Dədim ki, siz nə danişirsiniz, mən səhnədə onu görüb milli rəqsə gəlmisəm. Sakitcə üzümə baxdı və heç nə demedi.

- Onda Mahni və Rəqs Ansamblının bədii rəh-

söhbətdir.

Çox təessüf edirəm ki, Mahni və Rəqs Ansamblının ənənəsi qorunmadı. Bu ansamblın çox böyük ənənəsi vardı. Hər rəqs ustadının özü bir məktəb idi. Əminə xanım özü böyük bir məktəb idi. Gündə 8 saat məşq edirdi. Bu yaxınlarda

Roza Cəlilova Mahni və Rəqs Ansamblına qarşı...

Roza Cəlilova: "Bütün rəqslər standart qoyulur, hamısı bir-birinə bənzəyir, hissiz-duyğusuz oynayırlar"

"Lalədə böyük istedad var və o, milli rəqslər üçün yaranıb, çox istəyirəm ki, Mahni və Rəqs Ansamblında mənim rəqsələrim bərpa edilsin"

Allaha, işləməyə imkanım var. Mənə tez-tez deyirlər ki, Roza xanım, Lale necə də size oxşayır. Dədim bəli, çox bənzəyir. Həm də Lale ki, bu yaşda belə oynayır, mən heç onun yanında bu cür oynamırdım. Bu çox gözəl oynayır, Lale getdikcə daha da püxtələşəcək. Çox istəyirəm ki, o, Mahni və Rəqs Ansamblında işə götürülsün, çünkü bu ansamblda onun kimi gözəl ifaçılara ehtiyac var. Mən həmişə hər yerdə hörmət görmüşəm, hara müraciət etmişəm, işimi həll ediblər. Amma Mahni və Rəqs Ansamblının bədii rəhbəri Ağaverdi Paşayevə müraciət etməyimə baxmayaq, o hələ də nəvəmi işə götürmür. Yalandan onu get-gələ salır, "həftəsonu" deye-deye nəvəm süründürməciliyə məruz qoyulub, halbuki, onuna eyni vaxtda işə düzəlmək istəyən qızı işə götürüb. Lale 1 aydan çoxdur ora gedib-gəlməyinə baxmayaq, onun iş problemi həll edilmiş. Ağaverdi Paşayev mənə deyir ki, Roza xanım, yer yoxdur, olanda xəber edəcəyəm. Amma o tərəfdən də başqasını işə götürüb. Həmin qızı da Belarusa göndərildər. Sənətdə

- Bəli, Mahni və Rəqs Ansamblının səviyyəsi qətiyyən qənaətbəxş deyil. Bunun da səbəbləri çoxdur. Onlardan birini deyim. May ayının 17-də dövlət səviyyəsində Filarmoniyada 90 illik yubileyim qeyd edildi. Mənə göstərdiyi yüksək qayğıya, diqqətə görə Prezident İlham Əliyev, ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevaya xüsusi təşəkkürüm bildirirəm. Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev de mənim sənətimə, şəxsiyyətimə hər zaman yüksək dəyer verir, sağ olsun.

90 illik yubileyimdə mənim rəqsələrim təqdim edilməli idi. "Ağ çıçəyim" rəqsi Xoreoqrafiya məktəbinin kollektivi oynadı. Mənim "Muleylili" rəqsim də ifa olunmalıdır. Xormeyster gəldi ki, Roza xanım, bədii rəhbər deyir ki, rəqs mahnımızı getsin. Dədim elə şey ola biləm. Niyazının vaxtında nece gediblə, indi də elə getmelidir, rəqsi təhrif etmək olmaz. Elə "Muleylili"nin

larda Pirallahı qəsəbəsində Vafiq Mustafazadə adına Mədəniyyət Evinde Əmina Dilbazının 100 illik yubileyi keçirilirdi. Məni də dəvət etmişdilər. Ə.Dilbazidən danışdım. Dədim ki, mən Əminəni görüb səhnəyə gəlmışəm, sənəti sevmişəm. Məni səhnədə görüb səhnəyə gələnlər çox olub, amma bir dəfə etiraf etməyiblər, mən isə həmişə deyirəm ki, Əminəni görüb milli rəqsə gəlmışəm.

- Əminə xanımı da zəmanında çox müdafia etmişiniz... Eşitdiyimə görə, hətta ona görə Mərkəzi Komitəyə də getmişiniz. Bu hadisə necə baş verib?

- Əminə xanımı Mahni və Rəqs Ansamblından işdən çıxarıldılar, kollektiv xaricə qastrol səfərinə gedirdi, onun adı siyahida yox idi. Həmim ərefədə Ə.Dilbazının aramızda olmaması məni çox narahat etdi və birbaşa Mərkəzi Komitəyə, Cəfer Cəfərovun qəbuluna getdim. Dədim ki, bu nədir, -

Ramiz Məmmədov rəhmətə getdi. Menimlə 1957-ci ilde birgə qızıl medal almışım onunla. R.Məmmədov çox ağır vəziyyətdə yaşıyırdı, ağır xəstə idi. O çok ağır şəraitdə yaşıdı, qayğı-dıqqət göstərilmedi. Çox təessüf. Əslində, belə sənətkarlar qorunmalıdır.

Mahni və Rəqs Ansamblının ən böyük problemlərindən biri də ansamblın üzvlərinin qruplara bölünməsidir. Üç-dörd qızı bələd qrup halında tədbirlərə göndərirlər, əslində, bölünməməlidir. Konsert Mahni və Rəqs Ansamblının ifasında təqdim edilməlidir. Üç nəfər belə, beş nəfər başqa yere aparırlar. O ansambl xorla bir yerdə konserit verməlidir. Bu, Üzeyir bəyin yadigarıdır. Mən Niyaziinin tapşığı ilə "Muleylili" rəqsinə 16 nəfərin iştirakile qoyдум. Niyazi bu rəqsi qoymağımı çox istəyirdi. Dədi ki, Roza, mən Fransaya gedirəm, sən "Muleylili"də 16-nı 13 elə, "Muleylili"ni Fransaya aparmaq istəyirəm, amma qismət olmadı.

- Nece bədii rəhbərlə işləmisiniz?

- Böyük bəstəkarımız Cahangir Cahangirov iddi.

Mərkəzi Komitəyə getməyimdən narazı qalmışdı. Mən

Mahni və Rəqs Ansamblında 20 ilən çox işləmişəm.

- Mən 1949-cu ilde ansambla gələndə Qılman Salahovu gördüm. O Q.Salahovu ki, Mahni və Rəqs Ansamblını Üzeyir bəy ona əmanət etmişdi. Ondan sonra Səid Rüstəmov, Süleyman Ələsgərov, Cahangir Cahangirov, Hacı Xanməmmədov, Vasif Adıgözəlov, Ramiz Mırıslı Mahni və Rəqs Ansamblının bədii rəhbəri olublar. Hamısı da gözəl müsələyi, bəstəkar, mahni yaradıcı. Amma bugünkü Mahni və Rəqs Ansamblının fəaliyyəti məni qane etmir. Nece dəfə getmişəm, ansamblın "razminka"nı görməmişəm. Məni ən çox incident o oldu ki, 90 illik yubileyimdə xor fonoqramla oxudu. Pirallahıda da az qala eyni vəziyyət olmuşdu. Əminə xanımın yubileyində onlardan soruşdum ki, hanı mənim rəqsim, dedilər ki, xora icazə vermədilər. Deyirlər ki, guya xora icazə vermirlər. Yalan

İradə SARIYEVA